

КРУМ ГРИГОРОВ

ЗАНАЯТ

chitanka.info

Сутрин, щом отворех очи, виждах баща си, лепнал цигара на долната си устна, да разкроява беневреци. Висок, слаб, с черни засукани мустаци, той смучеше цигарата, кашляше и подвикваше:

— Хайде, Куне, успал си се. Хайде, сега ще викнат децата.

Аз рипвах от постелята, обувах изсушените край печката цървули, умивах се, отчупвах парче ръжен хляб, посипвах го с кълцан пипер и закусвах. Майка ми, закърпила цървулите и клекнала до огнището, преде кълчища...

— Тръгвай! — викаха отвън другарите ми.

Мушвах в пазвата недояденото парче и хуквах през вратата. Още не прекрачил прага, дочувах думите на баща ми:

— На връщане не се заплесвай по леда! Работа те чака! Ще помагаш.

Върнех ли се от училище, сварвах го скръстил крака по турски на постелята, обтегнах с въдица домашен шаяк, да вземе с копринен конец малки фигурки, прилични на човечета.

— Пак си закъснял — потропваше с напръстника си. — Огрей се.

Хапвах надве-натри, после грабвах някое вехто джубе и го разпарях.

В празнични дни нарамвахме торби, напълнени с ушити дрехи, и отивахме по селата да ги разнесем. Влизахме в дворовете, кучетата ни залайваха и се събираха махленските деца.

— Терзията, терзията! — шушнеха те.

Хората ни посрещаха като гости. Слагаха ни ядене, баща ми сръбваше по някоя чаша сливовица, правехме сметка и си тръгвахме. На един тефтер той записваше вересиите.

— Да не ти е чирак? — питаха селяните, като ме гледаха.

— Не, син ми е — казваше баща ми. — Водя го да види как се изкарва коматчето. Ученик е, хем от първите, но го практикувам и в занаята. Поп попува, що има една дума, ама и преорава.

— Видите ли — обръщаха се старите към децата и внуците си. — И учи момчето, и занаята държи. Вие само овцете пасете, пък и тях не докарвате всички.

Като завърших трети клас, казах на тате:

— Знаеш ли какво ми рече учителят по аритметика?

— Какво?

— „Ей го, казва, туй момче, какъв инженер може да стане от него. Задачите ги решава наизуст. Ама де ги парите... Най-много да стигне до селски даскал, да завъди една кравичка и това си е.“

— Хм — отвърна татко. — А не е ли по-добре да притегнеш занаята. Застареея ли, ще отслабнат очите ми, а ти ще продължиш. Ще задържиш мющериите...

Аз посвих вежди, понамръщих се, ала нямаше накъде. Чакахме да мине вторникът, че бил лош ден, и в сряда рано-рано получих истинско кръщение в терзилъка.

— Седни — рече тате. — Подгъни си коленете. Ха така.

Сетне надяна един напръстник на средния ми пръст, пъхна му отвътре късче шаяк, да затяга, сви пръста ми и го превърза.

— Така ще го пазиш и нощес, да ти свикне пръстът.

Аз вдянах кълчищен конец, наплючих го и засуках. След туй взех две парченца шаяк, допрых ивицата им и забодох иглата.

— Закачи ги с въдицата, обтегни ги. Така по върви.

Изпълнявах всички поръчки на баща си.

Пръстите ми се потяха, иглата се намокряше, натисках я с напръстника и тя едвам скърцаше.

— Я виж, я виж как му свирят конците — казваше тате на мама. — Ще го бъде.

Мама подръпваше забрадката си, заплюваше ме със ситни плюнчици, да не ми са уроки, и хващаше двора.

Потях се, пъшках, а иглата скърцаше все повече и повече. Татко свиваше цигара след цигара, превиваше се одве и тананикаше обичната си песен:

*Шие, та ракия пие,
а кърпи, та се храни...*

— Я да видя как го караш — поглеждаше ме той и аз му поднасях защитите парченца.

— Крий конците, конците! — въртеше глава тате и от догорялата цигара мустаците му цвърчаха.

— Ще стане от тебе майстор — хвалеше ме друг път, за да работя по-усърдно.

Занаятът ми се стори доста лесен. Мина не мина месец, аз вече поръбвах полите, зашивах гайтани, дори и цяла антерия ушивах. Ала нещо отвътре ме подбутваше да скоча и да избягам. Бях пъргав, искаше ми се да тичам, да лудувам.

Понякога баща ми лягаше на обед да подремне, аз полекичка оставях захванатата дреха и тихо, на пръсти се измъквах от шивачницата. Грабвах сноп пръчки и се смъквах в дола под къщи. Сядах до един вир, събличах ризата си, окъпвах се и почвах да плета кошница. Заседнеше ли слънцето зад Хайдушкия камък, кошницата бе готова. Показвах я на мама и ѝ се молех да умилостави тате да не ме бие. Тя, зарадвана, че съм ѝ оплел кошница за сливи, ме прегръщаше и издалече ме оправдаваше:

— Погледни го каква кошница е направил. Като че с ръка не е пипана. Па и младо е, къде ти може в тая жега да стои сковано на едно място.

Прокашляше ли се баща ми, разбирах, че ще заговори.

— Затуй ли се крие... Захвърлил антерията, а за в неделя я искат. Я нека влезе!

Влизах с наведена глава. Не смеех да го погледна в очите.

— Така занаят не се учи. Като бях на твоите години, и аз исках да бягам, но майсторът ме следеше. Щом излизаше, заключваше вратата...

Откъсних ли се от иглата, плетях кошници, които мама подаряваше на съседките, или издълбавах гусли. Баща ми видя, че към терзилька не ми тегли сърце, и един ден ме попита:

— Е, какво мислиш? На твоите години не научи ли човек занаята, вятър е после. Ще мъкнеш теслата и бичкията като чичо си.

Аз дълго мигах с клепки, мълчах, па току изтървах:

— Искам да уча.

— А, а, даскал значи искаш да ставаш. Не е лошо. Но парата, парата я няма. С игла я изкарвам.

Наесен най-сетне заминах за града. Баща ми пращаше от време на време пари и ми пишеше:

„Занаятът от година на година все по не върви.“

През ваканцията му помагах, ала работата намаляваше. Пък и хората не плащаха. Вземаха си дрехите на вересия. А тук-там и в наше село се мяркаха вече работници с готови шаячни дрехи.

— Тия... — казваше баща ми — фабричните дрехи... ще ни разсипят.

Завърших гимназия и след няколко години си отидох у дома на почивка. Баща ми бе починал. Майка ми, с побелели коси, състарена и прегърбена, ме погали.

Аз се взрях в лицето ѝ, стиснах жилестата ѝ ръка и я целунах. Две топли сълзи покапаха на ръката ми.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.